

VOJNI INVALID

GLASILO UDRUŽENJA VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE S.H.S.

OBLASTNEGA ODBORA ZA LJUBLJANSKO IN MARIBORSKO OBLAST V LJUBLJANI

List izhaja 1. in 15. v mesecu. — Posamezna številka 1 Din. Naročnina mesečno 2 Din. — Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Št. Peterska vojašnica.

Posledice brezbržnosti.

Naša organizacija vedno razklada in opozarja kaj ima posameznik storiti v svojem lastnem interesu, tako da ne more noben organiziran niti neorganiziran tovariš ali tovarišica preslišati poziva.

Vendar pa se najdejo ljudje, ki se ne brigajo popolnoma nič, niti toliko, da bi sami sebe varovali.

To se je najbolj pokazalo pri reducirancih. Tolikokrat smo jim povedali, kaj imajo storiti, pa vendar niso nič storili. Pred kratkim smo izvedeli, da je pri sodiščih komaj polovica reducirancev vložila obnove postopanja. Dobili smo obvestila, zakaj so reducirani; imeli so pol leta časa, pa niso prav nič storili. Niti zmedli se niso za obnove.

Kaj moremo reči takim? Da so popolni brezbržneži in se iz svojega spanja niti toliko niso zbudili, da bi se zavedli, kaj se je z njimi zgodilo?

Faktično, prepričani smo, da ne vedo, da so s svojimi pravicami propadli.

Sedaj bo pa prihajal ta ali oni ogorčen k udruženju, kaj se je z njim zgodilo, se opravičeval in prosil za nadaljnjo pomoč.

Ker udruženje ne more storiti nič preko zakona, naj dotični pripišejo svojo usodo kar svoji malomarnosti in brezbržnosti. Dotični ne morejo biti več zaščiteni, ker so zamudili obnove. Tudi naši člani ne bodo mogli biti več. In po čigavi krivdi? Po svoji. Toliko bi se moral pa že vsak brigati zase, da bi vsaj prišel vprašat, kaj mu je storiti in udruženje bi mu gotovo poskrbelo vse potrebno, kakor je storilo onim, ki so se pravočasno brigali. Sodišča so že povečini obvestila vse reducirance, dobe se pa vendar slučajno v posameznih krajih, da niso še obveščeni. Dotični še nimajo nič zamujenega, pazijo naj pa, da se dotični pravočasno brigajo, saj bodo imeli šest mesecev čas. Po večini pa je že šestmesečni rok po obvestitvi prekoračen. Oni, ki so pravočasno vložili obnove postopanja, naj bodo brez skrbi, da bodo rešene. Stvar gre počasi naprej, ker ima po zakonu predvideno dolgo pot.

Pristojno okrajno sodišče presodi najprej dokaze. Če gre za dokazovanje bolezni ali po-

škodbe, se pošlje obnova pristojnemu vojnemu okragu, s predlogom za nadpregled. Ako gre pa za dokaze, ako izvira bolezen ali poškodba iz vojne službe, mora sodišče preiskati ponudene dokaze, na primer zaslišati priče, ali zahtevati nadaljnje uradne informacije.

Ko okrajno sodišče oblikovo potrdi, jo mora poslati še v odobritev višjemu invalidskemu sodišču. Baje obstoja naredba, da morajo sodišča take akte pošiljati najprej celo ministrstvu socialne politike, kar pa je popolnoma v nesoglasju, ker upravna oblast nima nobene kompetence nad sodišči. Razumljivo je, da se po tako dolgi poti akti precej zamude.

Dotični bodo dobili enkrat rešitve, a oni, ki so zamudili obnove, pa ne bodo dobili nobene stvari več. Dotični niso več priznani invalidi.

Se neko vprašanje hočemo pojasniti, ker spadajo dotični prizadeti tudi med vrste gori omenjenih brezbržnežev.

Zelo pogosto prihajajo k udruženju ljudje, pri katerih je dokazano, da so bili v vojni poškodovani, ali da so izgubili v vojni svojce, pa se niso pravočasno pobrigali, da bi dobili pokojnino.

Dokler je bila ista manjša, jim ni bilo mar za njo, sedaj ko vidijo, da je pokojnina nekoliko povišana, pa prihajajo s prijavi.

Tudi vsem dotičnim povemo, da je njihova sedanja briga zastoj.

Prejšnji začasni invalidski zakon je zahteval, da se mora vsak, kdor zahteva pomoč, javiti najkasneje v dveh letih po demobilizaciji srbske vojske. Ta rok je minul 17. maja 1923. Kdor se do tega časa ni nikdar javil, se ga ne smatra več za upravičenega.

Izjeme je dovoljeval člen 106. sedanjega invalidskega zakona, toda tudi ta samo eno leto po sprejetju zakona, torej je rok tudi že minul dne 17. novembra 1926.

Dotičnim brezbržnežem tudi ni treba več nadlegovati oblastev in našega udruženja, ker so njihove pravice že zdavnaj ugasnile.

Toliko povemo v informacijo, da bodo znali naši tovariši in tovarišice pojasniti onim, ki so pri tem prizadeti in ne bodo iskali po nepotrebnem nadaljnje zaščite.

Vojna nevarnost.

Politično obzorje celega sveta je tako oblačno, da vzbuja že velike skrbi. Iz zbirajočih se oblakov pa se čuje grmenje, rožljanje in vse se z nekako mrzlico pripravlja na dogodke, ki spominjajo na barbarizem in ne na civilizacijo. Še si lečimo rane velikega svetovnega klanja, a že preti drugo.

Zadnji čas so bili vsi listi napolnjeni z opisi fašistovske Italije, kako se pripravlja na vojno, kako imajo vse pripravljeno. In res, se je s tem opazalo, da Mussolini dela na vse strani, da bi pokazal junaštvo svojih fašistov. Obkrožuje Jugoslavijo. Albanski pakt je bil tak dogodek, ki je razburil ne samo Jugoslavijo, nego tudi vso Evropo. Sedaj že delajo ceste v Albaniji z italijanskimi vojaki. Že se govori, da se bo organizirala vstaja, ki bo vzrok za okupacijo Albanije od strani Italije. Potem se pripravljajo makedonstvujoči na akcije. Romunija se orientira k Italiji. Madžarsko snubijo, ker se Madžarski toži po Vojvodini. V Makedoniji pa se, kakor pravijo, pripravlja vstaja. Italijani javno govore, da je Dalmacija neodrešena.

To, kolikor se tiče Jugoslavije.

Na Kitajskem južna armada zmaga. Severna armada se umika in prestopa k revolucionarjem. Nacionalno čustvo, ki prebuja Kitajce nad prodanimi mogočniki in hoče osvoboditi Kitajsko od evropskega in ameriškega vpliva, se probuja in zmaga. Zato se Kitajci navdušujejo za Rusijo, ki ima na svoji zastavi pravo svobodo narodov. Anglija pa, ki so ji koncesije na Kitajskem življenski vir, ne more tega prenašati. Pošilja note in organizira »ruski zid«, ki naj obkoli Rusijo in jo izstrada in tako premaga. Turčija pa se je postavila na stran Rusije. Ali tu se je zglasila Italija in pravi, da zagradi Turčijo.

In tako si stoje v Evropi in Aziji nasproti druga drugi razne države in stiskajo pesti in brusijo orožje.

V Ameriki tudi ni prijetno. Z Mehiko se gledajo Združene države hudo; zavzele so pod svoj protektorat Nikarago, to se pravi, na lep način so jo rešile samostojnosti.

LISTEK.

Kako so odkrili kavo.

(Arabska pripovedka.)

Pred mnogimi leti je potoval iz Bagdada neki arabski derviš (menih) na čelu karavane mogočnega kneza Aladina. V puščavi jih je doletela noč, utrujeni so se utaborili v zapuščeni oazi alj zelenici. Napravili so ogenj in segreli so vodo v kotlu, da skuhamo večerjo za kneza in za njegovo spremstvo. Ko je hotel derviš zavrelo vodo uporabiti, je zapazil, da je padlo vanjo nekaj zdrobljenih in napol sežganih zrn tiste rastline, ki so jo nalagali na ogenj. Težko mu je bilo, da bi vrgel vodo proč, ker ni bilo daleč naokoli nobene več, in poskusil je rjavo tekočino videč, da ima dober in prijeten okus, jo je ponudil tudi svojemu gospodarju. Knez je poznal zvestobo in znanje derviša in je poskusil to čudno in nepoznano pijačo. Za njim so pili tudi še drugi.

In glej čudo! Takoj je izginila utrujenost iz njih teles, izmučenih od dolgega in težavnega pota; čutili so se sveže in čile, tako kot se čutimo samo po dolgem počitku in globokem spanju. Zahvalili so se Alahu in so legli spat. Drugi dan so nabrali velike množine teh dragocenih zrn, ki vladajo nad utrujenostjo in zaspanostjo ter na novo oživljajo duha. Vrnivši se v domovino je postal derviš zelo bogat in slaven.

Tudi abesinci imajo pripovedko o odkritju poživilajočega kavinega učinka. Pravijo, da so pastirji opa-

zovali, kako so skakale koze in kamele včasih zelo zabavno okoli in sicer vselej takrat, kadar so preje uživale liste kavinega grma. Pastirji so poskusili in so občutili isti prijetni učinek.

Jezus Kristus v Indiji?

Iz Amerike prihaja senzacionalna vest. Profesor N. Roerich, ki že tri leta potuje po Aziji ter proučuje Tibet, je naletel v nekem samostanu v Tibetu na star rokopis, v katerem je zabeleženo potovanje Jezusa Kristusa po Indiji. Rokopis leži v nekem budističnem samostanu ter je pisan v jeziku »Pali«. Ta jezik je malo razširjen in ga znajo le redki učenjaki. Zato je odkritje arheologa Roericha tem važnejše in zagonetnejše.

Indijski samostani, v katerih se nahajajo dragoceni znanstveni dokumenti, so bili do danes za tuje raziskovalce zaprti. Budistični menihi niso zaupali svojih tajn nikomur in Roerich se je prvi, kateremu se je posrečilo pridobiti njihovo zaupanje ter izposlovati dostop do tajnih bibliotek in arhivov.

Dokument, ki se nanaša na Kristusovo bivanje v Indiji, izhaja iz prvega stoletja po Jezusovi smrti. Zabeležba pravi da je neki človek, z imenom Jezus iz Betlehema, prišel v svojem 29. letu v Indijo, da bi se učil v ondotnih samostanih. Bil je zelo moder ter se je najprej mudil v samostanu Henisu v Tibetu, kjer je ostal več mesecev. Svoje roditelje je ostavil Jezus v

Palestini in po končanih študijah se je napotil nazaj, odkoder je prišel.

Potni dnevnik popisuje tudi, da se je vračal Jezus iz Indije v Palestino z neko palestinsko karavano. Na tem potovanju je pridigoval bednim in ponižnim, po povratku v Palestino pa se je moral radi širjenja svojih nauk zagovarjati pred tribunalom Poncija Pilata.

Rokopis, ki še vedno ni raztolmačen do konca, je zelo važen tudi radi razmerja in zveze, katero prikazuje med krščanstvom in buddhizmom. Radi mnogih paralelnih naziranj v obeh verah so se namreč kulturni zgodovinarji že čestokrat prepirali. Sedaj, ko je potovanje Jezusa Kristusa v Indijo dokazano s tem avtentičnim dokumentom, je verjetno, da bo tudi v teh vprašanjih nastopila nova orijentacija in novo tolmačenje.

Zakaj je nastal vesoljni potop?

Nešteto teorij je že razpravljalo o vzroku one strašne katastrofe, ki je — če smemo verjeti bibličnemu poročilu — uničila vse tedanje zemeljsko prebivalstvo razven Noeta in tistih, ki so bili z njim. Seveda pa sije iz vseh teh teorij duh tistega časa, v katerih so se te teorije porodile.

Danes smo že tako daleč, da lahko mirne vesti trdimo: vesoljni potop ni bil samo fantazija poetično navdahnjenega pisca svetega pisma; obenem pa moramo zavrniti mnenje tistih, ki besedam svetega pisma

Ves svet torej škriplje z zobmi in gleda, kje bi koga udaril in kje bi se zavaroval pred napadom.

Pri tem pa delavno ljudstvo trpi. Da se ga potolaži in zaziblje v sen miru, se govori o razorožitvenih konferencah, ki pa, če tudi bi se vršile, ne bodo nič drugega, nego figovo pero za oborožitev.

Tako izgleda danes politična situacija na celim svetu. Je, kakor leta 1908., ko se je šlo za aneksijo Bosne in Hercegovine. Vendar se bo razvoj, kakor se kaže, do katastrofe razvijal mnogo hitreje.

Mi smo danes spregovorili o tej situaciji v »Vojnem invalidu« zato, da svojim čitateljem naslikamo v glavnih obrisih današnjo situacijo. Spregovorili smo tudi zato, da povemo javnosti svoje mnenje. Vojne ne maramo. Štiriletno svetovno klanje je prineslo toliko nezaslišanega gorja, povzročilo toliko škode, da

bi se za ta denar in bogastvo, ki je bilo uporabljeno za uničenje dobrin zemlje in dela, lahko zboljšalo življenje vsega človeštva. Neštete solze in nepopisno trpljenje vojnih let in vse trpljenje do danes bi ne bilo poznano. In sedaj se zbirajo zopet mogočniki, ki jim je vse to malenkost ter pripravljajo in izzivajo novo klanje, nove grozote in **nove invalide**. Zopet se bodo slišale navdušene in krasne obljube, ki preskrbe one, ki so žrtvovali zdravje, življenje, svojo srečo, ude in vse, kar more žrtvovati človek. A potem... potem pa bodo poginjali in beračili kakor moramo sedaj mi.

Če pa Mussolini misli, da bo s svojimi fašisti Jugoslavijo pritisnil na kolena, povemo, da se bo prevaral. Kakor smo proti vojni, tako se tudi ne bomo obotavljali dati Italijanom novi Kobarid in Piavo.

To je za danes naša beseda.

Oblastne skupščine in naše vprašanje.

Dobili smo oblastne skupščine, ki so imele svoja prva zasedanja. Razumljivo je, da smo tudi mi obrnili svojo pozornost na njihovo poslovanje. Opazili smo, da se nameravajo oblastne skupščine baviti tudi s socialnimi problemi, med katerimi je ena najvažnejših panog naše invalidsko vprašanje. Mi imamo naše vprašanje vsaj za enkrat zapečaten z invalidskim zakonom, vendar pa ne smemo prezreti važnih momentov, da nam oblastna skupščina vendar lahko nudi precejšnjo oporo in izboljšanje.

Precej verjetno se nam zdi, da bo državna oblast izročila predvsem državna socialna vprašanja v delokrog oblasti. Na ta način bi se lahko zgodilo tudi z vprašanjem vojnih žrtev. Že dolgo se čuje, da bo zakon o centralni upravi ukinil nekaj ministrstev, med njimi menda ministrstvo za socialno politiko? Agende bi prevzela deloma druga obstoječa ministrstva, gotovo pa veliko teh tudi oblastne skupščine.

To nam da misliti, ali bi bilo za nas vojne žrtve boljše, če pride naše vprašanje pod upravo oblastnih skupščin?

Skušeni imamo dovolj. Naši ljudje občutijo centralizacijo, ki jo je uvedel novi invalidski zakon.

Razum pokojnin in protez, spada vsaka še tako malenkostna pravica po invalidskem zakonu v odločanje ministrstva. Pokrajinski invalidski odseki so prestali obstojati. Nobena stvar se ne more rešiti doma, pa naj bo še tako nujna. Vso kompetenco je prevzelo samo ministrstvo. Razumljivo, da tako ogromni posli obtežujejo naše vprašanje. Kar se izvrši, traja dolgo, invalidi pa čakajo v nujnih potrebah.

Poleg tega pa je treba posredovanj vsled nepoznavanja razmer, ki zamude mnogo časa in povzročajo veliko nepotrebnega poslovanja.

Poprej, ko smo imeli naše invalidske odseke, vsega tega ni bilo in občutili smo veliko hitrejšo administracijo.

Našega staleža je toliko, da se ne more vsega urediti kar nam daje zakon iz enega mesta, ker obstojajo pri tem zapreke. Ako invalid rabi nujno pomoč, ki mu jo daje zakon, ne bi bilo treba, da jo išče tako daleč, saj odločanje o tem je mogoče na enostavnejši način, preko predpisov pa itak ne more nič dobiti. Ako nimamo drugih oblasti v pokrajini, ki bi se pečale s socialnim vprašanjem, so nam baš dobrodošle oblastne skupščine, ki razvijajo itak svoje socialne programe, med katerimi je tudi invalidsko vprašanje.

Ako bi iste prevzele cel stalež vojnih žrtev, bi z državnimi dotacijami, kolikor jih pač spada za naše potrebe, lahko celo stvar prevzele in šlo bi hitreje in enostavneje.

Skrbele bi za upravno osobe v ta namen in že itak nameravana likvidacija ministrstva socialne politike bi izročila veliko upravno breme na taka mesta, kjer bi se lahko smotnejše izvrševalo.

Misel, ki so nam jo ravno odprle oblastne skupščine, gotovo ni napačna, zato smo ji dali na tem mestu nekoliko izraza.

Kakšno mnenje je pri tem v drugih pokrajinah ne vemo, vendar bi bilo pa dobro, če bi se kaj izrazilo.

Gotovo je, da mi ne moremo o tem odločiti, vendar bi se pa znali odločujoči faktorji z ozirom na urejevanje razmer in delokroga med oblastnimi skupščinami in državno centralno upravo ustaliti na tej misli.

Mi v naših željah vendar gremo za njo, ker uvidevamo na ta način veliko boljše ureditev v naš dobrobit.

Vojni invalidi za mir.

»Nova Pravda« od 5. t. m. piše:

Pri zadnjem zasedanju Mednarodne zveze vojnih invalidov v Ženevi je naznanil predsednik mirovnega odbora Foney, da bodo vse zveze vojnih invalidov priredile letos propagandni mirovni dan in obenem je podal tudi približni načrt te prireditve. Predlog Fontenya so vsi delegati Mednarodne zveze sprejeli z

odobravanjem na znanje. Red pripravljanih del za mednarodni mirovni dan je sledeči:

V vsaki državi, ki je včlanjena pri Mednarodni zvezi vojnih invalidov v Ženevi, se ima ustanoviti samostojen delovni odbor, ki bo v direktnih stikih z mednarodnim tajništvom Zveze v Ženevi. Ti delovni odbori bodo stopili v zvezo z vsemi invalidskimi organizacijami v lastni državi, v kolikor pa bi tega

na besedo verjamejo, da je vesoljni potop uničil vsa živa bitja na zemlji izvzemši Noeta in njegovih zvestih. Odkar so raziskavanja dognala, da živi povest o vesoljnem potopu skoraj pri vseh narodih je pač nezdržna teorija, da je bil biblični vesoljni potop omejen na gotovo ozemlje. V vseh teh zgodbah o vesoljnem potopu nastopa pri vseh narodih Noe v tej ali ali obliki, iz česar moramo sklepati, da je strašna prirodna katastrofa prizanesla (več ljudem, kakor trdi sv. pismo.

Pravi vzrok potopa pa s tem še ni dognan. Da zemeljske sile same niso mogle povzročiti katastrofe v tolikem obsegu, kakor je bil vesoljni potop, priznavajo že vsi sodobni učenjaki. Tako trdijo nekateri med njimi, da je potop zakrivila velika izpremenljivost v izžarevanju solčne toplote, tako da je vsa voda na zemeljski površini izpuhtela, potem pa radi nastopa velikega mraza padala v obliki dežja neprestano 40 dni na zemljo. Drugi zopet menijo, da je bil vesoljni potop v zvezi z ledeniki iz ledene dobe, ki so se radi silne solčne vročine začeli tajati. Še dlje je šel Artur Stentzel izdajatelj »Astronomische Zeitschrift«. On je trdil, da je vesoljni potop povzročil Halleyev komet, ki je trčil v zemljo. Ta njegova teorija je pred 20 leti našla na velik odpor v znanstvenem svetu, danes pa jo zagovarja mnogi znanstveniki.

Pod temi okolnostmi seveda ne gre zavreči teorije, ki jo je postavil inženir Hörbiger, čeprav zveni njegova razlaga precej drzno, morda celo fantastično. — Po njegovi teoriji je povzročil vesoljni potop ne komet,

ampak prednik naše lune, ki se je zemlji vedno bolj in bolj približeval ter tako ustvaril pogoje za ono strašno katastrofo.

Da bomo proces vesoljnega potopa lahko pregledali, je dobro, da malo proučimo posledice približevanja lune — prednice sedanjega zemeljskega trabanta — naši zemlji.

Vsako izmed nas ve, da povzroča luna izpremembe v morski gladini, ki jih imenujemo plimo in oseko. (Luna je oddaljena od središča zemlje 60 zemeljskih polmerov). Ni pa znano marsikomu, da se radi luninega vpliva vsi oceani nekako kopičijo ob ekvatorju, tako, da je morska gladina ob zemeljskem ravniku za par sto metrov višja kakor bi bila, če bi zemlja ne imela trabanta. Sedaj pa se poraja vprašanje: kaj bi se zgodilo če bi se luna približala zemlji na tretjino sedanjega oddaljenosti? Hörbiger odgovarja: pas ob ekvatorju, kjer je morska gladina višja kakor v okolici tečajev, bi se vedno bolj večal in iz njega bi se vzdigovale visoke morske kope. Ob nadaljnjem bližanju lune bi se pas okrog ekvatorja pretrgal in nastali bi ob njem dve stožčasti vzpetini. Kadar bi se luna približala zemlji na 5 zemeljskih polmerov in še bliže, bi se ti vzpetini zopet strnili in otvorili nov pas okrog ekvatorja, ki pa bi bil ožji in višji kakor prvotni. Bibavica bi v tem pasu skoraj popolnoma izginila.

Ta stadij je po Hörbigerjevem mnenju nastopil neposredno pred vesoljnim potopom. Takrat se je voda

razmere ne dovoljevale, jih bo pozval na sodelovanje pri propagandnem mirovnem dnevu. Mednarodni mirovni dan bo določil mednarodni odbor po izvršenih pripravih posameznih delovnih odborov.

Predsedništvo mednarodnega mirovnega odbora pripravlja manifest na vse narode in ga bo predložil posameznim zvezam v odobrenje. Predsedništvo bo pregledalo poslane predloge in popravke manifesta in bo porabilo vso doposlano snov v ostri resoluciji proti vojam, proti katerim zavzemajo vojni invalidi in bivši udeleženci svetovne vojne najostrejšo stališče. Manifest se bo potem poslal vsem zvezam, da ga ponatisnejo v svojem občevelnem jeziku in ga čim bolj razširijo po svoji državi.

Gotovo bodo tudi naše invalidske organizacije storile vse, da se mednarodni propagandni mirovni dan kar najbolje obnese. Pa tudi vsa ostala naša javnost ne sme ostati v ozadju in se razblinjati le v splošnem govorenju o svetovnem miru ter gledati od strani na razna stremjenja po zbližanju vseh narodov.

Prav danes je treba živega dela za splošni mir, ko se na vseh straneh kaže znova napadalnost in požrešnost militarizma in imperijalizma, ki žene znova narode drugega proti drugemu v nove vojne.

Petletno mesarjenje in medsebojno trpinčenje še vedno ni naučilo diplomacije, da bi vodila politiko k uresničenju miru na vseh poljih mednarodnega življenja.

Vojni invalidi so zadeli gotovo najlepši način za odkrito sporazumljenje med narodi s prireditvijo velikega dneva mednarodnega miru.

Gotovo je, da bomo mi, vojni invalidi, napeli vse sile, da se preprečijo tvornice novih invalidov.

Dovolj je srednjeveških navad in ubijanja ljudi.

„Vzajemna pomoč“

posojilna in gospodarska zadruga r. z. z o. z. v Ljubljani.

VABILO

na

II. redni letni občni zbor,

ki se vrši v nedeljo, dne 27. marca 1927 ob 14. uri v čitalnici Invalidskega doma s sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev.
2. Čitanje in odobritev zapisnika I. rednega občnega zbora.
3. Poročilo uprave.
4. Poročilo nadzorstva.
5. Odobritev računskega zaključka za poslovno leto 1926.
6. Podelitev absolutorija.
7. Sprememba pravil.
8. Volitev nove uprave.
9. Slučajnosti.

Opomba: Ako bi občni zbor vsled nezadostne udeležbe članov ne bil sklepčen ob določeni uri, se vrši isti pol ure pozneje ob vsakem številu članov na istem prostoru in z istim dnevnim redom.

vseh oceanov nakopičila ob ekvatorju ter je segala kakih 30° severno in južno od ravnika. Severna meja tega vodnega pasu je torej šla preko Sahare, Arabije, Perzijskega zaliva in ob južnem pobočju Himalaje tja čez Zadnjo Indijo. Iz vode so gledale abesinske gore in ameriški Kordiljeri nalik otokom. V teh krajih pa so takrat bivali ljudje, kakor tudi v mezopotamski nižini, kajti tečaja sta bila globoko doli do 45° zemeljske širine pokrita z večnim snegom in ledom. To stanje je na zemlji trajalo več tisočletij in ljudje so se nani tako privadili, da niso elementarne katastrofe niti slutili. In ta katastrofa je prišla.

Že pred več leti je Roche postavil teorijo, da kozmično telo, ki se preveč približa naši zemlji, ne more več obstojati, temveč se razleti. Do istega sklepa je prišel tudi Hörbiger, ki pravi, da imajo tako biblična zgodba o vesoljnem potopu, kakor tudi pravljice različnih narodov o tej najstrašnejši katastrofi, ki je kdaj zadela človeški rod, v sebi kal resnice. Po njegovi teoriji se je luna — predhodnica sedanje — vedno bolj bližala zemlji in dospela do tiste kritične točke, kjer se je morala razleteti. Ko pa se je to zgodilo, so se množine vode, ki jih je dotlej privlačnost lune vzdržala ob ekvatorju zopet razlile v svoje prvotne basene, in prebivalce Mezopotamije, Abesinije kakor tudi na Kordiljerih je zalil vesoljni potop.

Tako sodi Hörbiger. Njegova teorija je zanimiva, če pa je tudi pravilna, pa po vsej verjetnosti ne bomo mogli nikdar ugotoviti.

Politične beležke.

V Narodni skupščini se sprejema proračun. Dasi ni tako velik, kakor lani, ni vendar mnogo manjši. Zato tudi revnim slojem ne bo odvzel peze, ki jo nosijo že nekaj let, razen nekaterih majhnih olajšav. Vlada predloži Narodni skupščini sledeče odločbe, da jih sprejme:

Minister za finance se pooblašča, da lahko izplača za regulacijo Save, Drave in Donave 26 milijonov Din, ki padejo v breme dohodkov državne loterije. — Za dolžne davke se bodo mesto gotovega denarja sprejemali 20 odstotni boni in sicer samo tisti, ki se glasijo na ime. — Vlada se pooblašča, da lahko prenese na oblasti posamezne posle državne uprave in da jim za te posle odstopi vire dohodkov.

Kazni zapora, ki so se izrekle po monopolnem zakonu, se ne bodo izvršile, v kolikor še niso izvršene. Tisti, ki so radi teh kazni zaprti, se izpuste. — Dolžni davki in doklade se bodo z ozirom na velikost dolga plačevali sorazmerno v rokih v štiri letih. Obresti se ne bodo iztirjavale.

Prostovoljni darovi, ki jih dajejo razna društva, kakor hranilnice, banke itd. Narodni obrani ali drugim posameznim dobrodelnim in kulturnim društvom in ustanovam se oprostite vsakega davka.

Hranilne vloge na vložne knjižice brez ozira na višino vloge se oprostite vseh davkov. Pri davkih na fizične delavce se eksistenčni minimum določi na 6000 Dinarjev.

Davek na celokupne dohodke: Od tega davka se v bodoče ne bo več pobirala 30% izredna doklada. Oprostitev od davka za zidanje novih hiš se razširi na celo državo.

Zakon o taksah: Znižajo se takse na delnice, ki se glasijo na ime 4 na 3%. Prenosne takse pri premicninah se znižajo od 2 na 1% pri nepremicninah od 6 na 4%. Plačevanje taks v hotelih, restavracijah in kavarnah se uredi pavšalno.

Koncerti, zabave, bioskopi, znanstvena predavanja, katera prirejajo šole in šolska mladina ter telovadna društva Rdeči križ, Invalidsko društvo se oprostite vseh taks.

Vlada se pooblašča, da izvede uvrstitev kronskih upokojevcv v dinarske. Vlada se pooblašča, da ustanovi pokojninski fond za družine umrlih državnih uradnikov. Trošarina za špirit, ki se proizvaja v kmetijskih tovarnah, se zmanjša na 17 Din. Trošarina za pivo se določi na 62 Din za 100 litrov.

Benzin, ki se uporablja za motorje pri kmetijskih strojih v stanju, se davkov oprost.

Odpravlja se prijavljanje vina po vkletanju pri vinogradnikih.

Vse kazni radi taks, ki se niso pobrale do 1. IV. se uničijo.

Minister za socialno politiko se pooblašča, da lahko ustanovi fond za dajanje cenjenih posojil za delavska stanovanja.

Kralj in kraljica sta se odpeljala v Bukarešto. Nato se odpeljeta v Pariz. Njuno potovanje je privatnega značaja.

Italija in zveza Slovenije z morjem. Vestnik statističnega gospodarskega inštituta objavlja članek o bivših avstro-ogrskih železnicah in o italijanski trgovini z Vzhodom. Med drugim pravi, da manjka sušaski progji zveza Slovenija-Ogulin. Ako se ta proga zgradi, bi to bila edina resna nevarnost za promet s Trstom. Italija mora zato čim hitreje zgraditi direktno zvezo Trst-Reka, da ne bi se morala kdaj posluževati izključno jugoslovanskih železnic za zvezo z Romunijo in Bolgarijo.

Društvo Narodov je zasedalo te dni in imelo svojo sklepno sejo 10. marca 1927. Predsedoval je zunanji minister Nemčije, dr. Stresemann. Bilo je tudi sklicati posebno konferenco diplomatov glede priprav za konferenco radi odprave raznih uvoznih in izvoznih prepovedi in omejitev.

Anglija pripravlja enotno fronto evropskih držav proti Rusiji in poziva tudi Nemčijo. Anglija je namreč silno srdita radi kitajske revolucije ki osvoboja Kitajsko ljudstvo angleškega izkoriščevanja, ter dolži Rusijo, da ona podpihuje to revolucijo.

Francosko-ruski odnosi. Ruski poslanik Rakovski je dospel v Pariz. Vršila se bodo pogajanja glede priznanja dolgov.

Alarmantne macedonske vesti. Nekateri časopisi prinašajo poročila, da macedonski komiteti pripravljajo za spomladi naval na naše ozemlje. Akcija naj bi se začela istočasno na albanski meji ob Krumi preko Piškopeje do Korče in na bolgarski meji pri Džumeji in Petriču.

Vzhodne dežele in »angleški zid« proti Rusiji. »Germania« objavlja poročilo iz Varšave o uspehih odnosno neuspehih angleških prizadevanj v vzhodnih deželah, da se obkoli Rusija. Poročevalec pravi, da je malo nade, da se uresniči »angleški zid«. Slovanske države bi k večjemu ostale nevtralne, a proti Rusiji bi nikakor ne nastopale.

Pogajanja za Šanghaj (Kitajsko). Revolucionarne čete stoje pred svetovnim kitajskim mestom Šanghajem. Kontrarevolucionarne čete se krčijo, ker prestopajo vojaški k revolucionarni kantonski armadi. Kantonska vlada je izdala manifest, v katerem naznanja, da ima kantonska armada nalog, da zasede Šanghaj na miroljuben način, ne da bi rabila orožje.

Oster konflikt med Rusijo in Pekingško vlado. Čangolinove čete so zaplenile ladjo »Pamjat Lenina«, na kateri je bila tudi žena sovjetskega poslanika Borodina. Zato je ruska vlada poslala pekingški ostro noto.

Vojaški poveljnik provincije Šantung je sporočil sovjetskemu poslaniku, da so gospa Borodin in drugi aretirani ruski emisarji zaprti v Tsinanu, glavnem mestu Santunga.

Besarabija romunska. Mussolini je dal ratificirati priznanje Italije, da je Besarabija rumunska. Sovjetska ruska vlada je izjavila, da je vse zastonj, Besarabija je in bode ruska. S sovjetsko vlado so v tem oziru soglasni tudi vsi ruski emigranti.

Naše gibanje.

Občni zbor v Mariboru. Po dolgih ovirah se je vendar enkrat posrečilo zopet oživeti našo organizacijo v Mariboru.

Eno leto so obstojale razne zapreke, da se ni mogla stara podružnica reorganizirati, med tem pa je posle vodil Oblastni odbor s sodelovanjem tov. Goleža in Pravdiča, ki sta se trudila s pomočjo nekaterih drugih delavnih članov, da je delo napredovalo, za kar moramo dotičnim priznati vsestransko požrtvovanje.

Stara afera se je razčistila in zamogli smo sklicati izredni občni zbor, ki se je izvršil mirno, dostojno in z velikim zanimanjem dne 27. februarja t. l.

V imenu Oblastnega odbora je dospel delegat tov. Tomc, ki je otvoril zbor ob 10. uri, pozdravil zbrano članstvo, predvsem pa policijskega svetnika g. Puša, kot vladnega zastopnika in novinarja, generala v pok. gosp. Lesiča.

Tov. Pravdič je bil postavljen za zapisničarja, občni zbor pa je vodil v imenu sklicatelja Oblastnega odbora tov. Tomc. Pojasnil je vse prošle zapreke, vsled katerih je prišlo šele do poznega sklicanja občnega zbora. Ker je vse krajevne posle izvrševalo domače vodstvo, je tov. Golež podrobno razložil cel potek.

Rešenih je bilo med tem časom 1454 raznih dopisov in je bilo obdarovanih mnogo revnih članov za skupno vsoto 8960 Din, h kateri je Oblastni odbor prispeval 4950 Din.

Mnogo zahvale je zbor izrekel mariborski mestni občini, ki je darovala za revne vojne žrtve 4000 Din. Za njeno dobroto se je vodstvo tudi pisмено in javno zahvalilo in prosilo še nadaljnje naklonjenosti ter tolikega umevanja za uboge trpine. Zbor se je nato spominjal umrlih članov tov. Ivana Klanečka, Štefana Sluge in Karla Pihleriča. Vsi so bili težki invalidi in agilni člani. V znak žalovanja so se navzoči dvignili in jim zaklicali trikratno »Slava«.

V svrhu reorganizacije je prečital tovariš Geč spremenjena pravila udruženja. Tovaš Tomc je raztolmačil spremenjene točke ter povdarjal, da so to enotna pravila, predelana po določilih novega invalidskega zakona, katerim so se podvrgle vse naše organizacije brez izjeme. Tudi današnji občni zbor jih sprejme soglasno, izvzemši tov. Verbosta. S tem je tov. Tomc konstatiral, da je naziv podružnice spremenjen v Krajevni odbor.

Pojasnilo se je premoženjsko stanje, ki radi manipulacij bivšega predsednika ni zadovoljivo, nakar celo stanje preide na Krajevni odbor. Članstvo z vsem tem popolnoma soglašala.

Sledile so volitve Krajevnega odbora. Po petminutni pavzi sta bili predloženi dve listi.

Tov. Tomc je dal na glasovanje najprej prvo, ki je bila z veliko večino sprejeta.

Izvoljeni so v odbor, ki se je že potem na prvi seji sam konstituiral, in sicer: predsednik tov. Geč, podpredsednik tov. Golež, tajnik tov. Pravdič, blagajnik tov. Tratnik, odbornik tov. Bele, namestniki tov. Kopina, Horvat in Kleidermann, v nadzorni odbor pa predsednik tov. Fras, tajnik tov. Savernik, odbornik tov. Mog, namestnika tov. Strohmeier in Kolarič.

K zadnji točki je tov. Tomc obširno poročal o organizaciji, izvajanju invalidskega zakona, posebno glede invalidnim in odkupnin in borbo pri državnem proračunu.

Na vprašanje je tov. Geč pojasnjeval potek kongresa v Cetinju, katerega se je kot delegat udeležil. Bodril je članstvo, naj podpira organizacijo, ki se energično bori za naše pravice. Na pojasnitve raznih vprašanj članstva je zaključil tov. Tomc dobro uspeli občni zbor.

Dopis iz okolice Celja. Tovaš urednik, to pot vam mislim razložiti, da se mi zdi, da invalidi ne uživamo zaščite, ampak neko kaznovanje. Marsikdo se bo čudil temu izrazu. Višje osebe in poslanci bodo rekli: »Kaj pa hočejo, saj imajo invalidski zakon?« Nudi jim dosti koncesij, daje jim celo pokojnine. Če pa ima človek skušnjo, kako se živi na podlagi tega zakona, ima čisto drugačno prepričanje. Sama invalidnina je tako nizka, da celo 100% invalid za silo živi z njo kvečjemu 10 dni. Vdova mora biti siromašna, da je sploh kaj deležna. V vsem drugem je naš zakon malenkosten. Človek po njem še dela ne more dobiti. Pa še več. Mesto zaščiteni smo bili kaznovani z redukcijami.

Celo kot invalide so nas reducirali od invalidskih pravic. V državnih službah pa so se tekom 3 let, kar se vrše redukcije, odpustili že skoro vsi invalidi. Zopet se pripravljajo nove redukcije in zopet bodo na vrsti invalidi. Pišec tega članka sem bil že lani tako srečen — pardon — kaznovan, da sem bil kot težki invalid vržen iz službe na cesto. Privatne službe ne morem dobiti, ker še zdravi nimajo kam spraviti, podjetniki pa pravijo, saj nimamo dolžnosti ščititi invalide, ker plačujemo zadosti invalidskega davka. G. minister za socialno politiko bi moral izdati pravilnik za zaposlovanje v državnih in privatnih službah, toda čakamo že dolgo. Naj spremeni vsaj oni člen za prvenstvo v državnih službah tako, da se ne sme metati invalidov iz državnih služb, drugače je ta člen brez pomena. Pravilnik za zaposlovanje bo pa veliko koristil, če se bo izvajal? Invalidi s kvalifikacijami bi lahko dobili službe v pisarnah, industrijskih podjetjih, posojilnicah, trgovinah, oni ki imajo kmetijske šole, pa na primer po grajščinah, veliko bi se jih pa lahko zaposlilo za služitelje. Tako pa tavamo reducirani v bedi in obupu, brez upanja do kake eksistence. To nas uničuje duševno in telesno. Treba je, da pritisnemo na odločilne faktorje, da se napravi temu nečutenemu stanju konec.

Mi smo za državo dali zdravje in mi smo prvi, kateri zaslužio od nje eksistenco. Zato hočemo biti prvi, ne pa zadnji Invalid B.

Krško. V torek, dne 1. marca smo pokopali odbornika tukajšnjega upravnega odbora tov. Franca Salmiča, občinskega redarja v Krškem, bivšega hišnika novomeških toplic in nekdanjega odbornika Splošne organizacije vojnih invalidov v Ljubljani. Razašajajoča gripa je med mnogimi drugimi pobrala tudi njega. Pri izvrševanju naporne službe se je ponovno prehladil in gripa se je razvila v pljučnico ki ga je končno primorala, da je odšel v bolnico. Več ko teden dni se je boril s smrtjo in vse skrbno zdravniškovo negovanje ga ni moglo več oteti smrti. V invalidski organizaciji se je vedno uspešno udeleževal, tako da Krajevni odbor ne izgubi z njim samo priljubljenega tovariša, temveč tudi enega izmed najdelavnejših članov in odbornikov. V znak hvaležnosti za njegovo požrtvovalnost mu je Krajevni odbor poklonil venec in odbor se je pa korporativno udeležil pogreba. Veličasten pogreb je pričal o njegovi splošni priljubljenosti med ljudstvom, ker se je razen številnega občinstva udeležilo pogreba tudi zastopstvo Sokola, lovci v svoji opremi in združeni pevski zbor Krško-Leskovec, ki mu je zapel dve ganljivi žalostinki. Med lovsko salvo in zvonjenjem farnih in podružniških zvonov, smo ga v njegovem rojstnem kraju v Leskovcu položili v prerani grob, želeč mu večni mir in pokoj. Počivaj v miru dragi nepozabni France. Tvoji žalujoči rodbini pa izrekamo svoje globoko sožalje. I. Ž.

Slovenjgradec. Dne 6. februarja 1927 se je vršil pri nas občni zbor Krajevnega odbora udruženja vojnih invalidov, vdov in sirot, in sicer ob 8. uri, v prostorih tov. Debeljaka v Slovenjgradcu. Udeležba na občnem zboru je bila srednja. Opazilo se je, da je bilo le malo članov in članic iz marenberškega okraja. Pri tem mora Krajevni odbor gratulirati, da se občnega zbora niti niso udeležili funkcionarji iz Marenberga. Vidi se, da se nekateri premalo brigajo za invalidsko stvar.

Po poročilih uprave in nadzorstva, je navzoče članstvo soglasno izreklo absolutorij staremu odboru, nakar so sledile volitve novega odbora, v katerega so bili izvoljeni sledeči tovariši in tovarišice: Upravni odbor: Albert Puncer, Franc Čreslovnik, Ivan Debelak, Franc Zemljč in Anton Čreslovnik. Namestniki: Anton Jamnik, Kroat Franc in Pogorevčnik Lenart. Nadzorni odbor: Predsednik Anton Čadež in odbornika Franc Marčič in Viktor Konečnik. Namestnika: Ivan Rotovnik in Franciška Plaznik.

Občni zbor je vodil tov. Jerko iz Celja, katerega je O. O. poslal kot delegata in kateri je v jedrnatih besedah poročal o delovanju O. O. in raztolmačeval invalidski zakon. Za svoja izvajanja je žel med članstvom splošno odobravanje.

Po nekem malem debatiranju o delovanju O. O. je bil nato ob 12. uri občni zbor zaključen.

Beogradska »Samouprava« prinaša v številki 50. z dne 5. marca t. l. sledečo vest, ki bo naše vojne invalide, vdove in sirote gotovo zanimala: »Reševanje invalidskih zadev«. Gospod minister socialne politike je izdal invalidskemu oddelku svojega ministristva naredbu, da v najkrajšem času reši vse invalidske zadeve, ki v velikem številu čakajo rešitve. Ministristvo je odločilo, da v največji meri ugotovi prošnjam vojnih invalidov in njih družin, ki so opravile in osnovane po odredbah invalid-

skega zakona in pravilnika za njegovo izvrševanje. Invalidski oddelek bo izdal vse rešitve hitro, kakor je to zaukazal minister.

Ustanovni občni zbor. Udruženje vojnih invalidov krajevni odbor v Slovenjgradcu sklicuje za nedeljo, dne 27. marca 1927 ob 9. uri v prostorih invalida Franca Pogorelničnika v Zg. Vižingi pri Marenbergu ustanovni občni zbor Krajevnega odbora udruženja vojnih invalidov za sodni okraj Marenberg. Vsi člani Krajevnega odbora slovenjgraškega, ki stanujejo v sodnem okraju Marenberg se pozivljajo, da se tega ustanovnega občnega zbora polnoštevilno udeležijo. Njih dolžnost je, da poživijo novo organizacijo, ki bo ustanovljena v njihov dobrobit. Že pri prvem zboru naj dajo inicijative novemu odboru za dobro delovanje. Na svidenje.

Kako dobimo lahko zaslužek. To nam svetuje prijatelj, ki nas prosi za objavo sledečega nasveta. Med invalidi je mnogo takih, ki se s težavo bore za existenco. Izhajali bi, ako bi se lotili izdelave ter razprodaje nekaterih izdelkov, pred vsem kreme za čevlje. Konkurence ni dosti. Za ¼ kg. voščene kreme sistema »Cipulin«, ki se jo na kmetih in tudi v mestu največ rabi, znašajo izdatki izdelovalca 2-80 Din. prodaja se pa lahko po 8 Din do 10 Din. Pri vsaki škatlji se zasluži 5-20 Din in ako proda dnevno 10 škatelj, zasluži lahko mesečno 1500 Din.

Za izdelavo ni treba nobenih posebnih priprav in orodja. V vsakem okraju bi obstajal lahko en tak izdelovalec, pa bi ne stal slabo?

Za malo odškodnino se lahko vsak nauči v eni uri izdelovanja nekaj takih predmetov. Kogar veseli in je voljan zaslužka naj se blagovoli zgledati pri g. Franu Lebanu v Rogozi, p. Hoče pri Mariboru.

Kantina. V Kralja Petra vojašnici v Ljubljani se oddaja v najem kantina. Ker je rok zelo kratek, se opozarjajo reflektanti, da najkasneje do 20. t. m. vložijo svoje prošnje na Oblastni odbor v Ljubljani. Na pozneje došle prošnje se ne bo moglo več ozirati, zato že sedaj opozarjamo na točnost.

DOBITKI

velike invalidske loterije za Invalidsko zadruzo d. d. v Beogradu, ki so bili izvlečeni pod kontrolo državnih oblasti dne 6. marca 1927 so sledeči:

Kolekcijo dragocenosti št. 60.619.

Avto štev. 63.782.

Pianino z gramofonom št. 137.173.

Spalno sobo št. 50.926.

Garniture preprog za spalne sobe štev. 70.568 in 145.718.

Zlate moške ure z verižicami št. 13.958, 19.351, 42.526, 51.499, 60.913, 78.319, 88.525, 90.753, 94.374, 113.509.

Zlate ženske ure z naročniki št. 27.699, 32.765, 52.341, 102.751, 104.969, 135.730, 140.694, 144.842, 148.745, 147.936.

Velike preproge št. 30.465, 75.704, 103.967.

Dobitke izdaja Invalidska zadruza d. d. Beograd, Moravska ulica 11 vsak dan od 9. do 12. dopoldne in od 3. do 6. popoldne.

Oni dobitki, ki se ne dvignejo do 15. junija 1927 zapadejo v korist vojnih žrtev.

Izžrebane štev. manjših dobitkov priobčimo v prihodnji številki.

Za dobitke nad 100 Din vrednosti plača dotični sam poštnino, za one pod 100 Din vrednosti pa Invalidska zadruza sama. Lastniki morajo zadete srečke poslati v priporočenem pismu z označenjem natančnih naslovov.

Druge novice.

Silne poplave v Franciji. Radi neprestanega deževja, ki vlada zadnje dni skoro po vsej Franciji, so narastle jugozapadne reke. Oblasti so morale odrediti evakuacijo več vasi, ki so popolnoma pod vodo. Velik plaz, ki se je utrgal v Ceroni, je porušil več hiš. V Jeursu se je porušil zgodovinski zvonik iz 16. stoletja.

Japonska katastrofa. Strašen potres je zdivil na Japonskem. V pokrajinah Tango so porušena cela mesta. Na tisoče je človeških žrtev. Sedaj pa razsaja v teh pokrajinah strahovita nevihta, ki je porušila vse zasilne hiše in šotore, ki so jih zgradile oblasti po zadnjem potresu. Najnovejši komunike ministrstva notranjih zadev objavlja, da je bilo pri potresu ubitih 2658 oseb, ranjenih pa 6443. Nad 500 oseb se pogreša.

Deset tisoč brezposelnih v Sloveniji. Vedno hujše so posledice gospodarske krize. Kmetijstvo ne more več preživljati ljudi, ki jih odpušča industrija. Življenje delavstva postaja čimdalje bednejše.

Pokret železničarjev na Češkem. Vlada je sprejela reakcionarno pragmatiko, na kar so železničarji zagrozili z generarno stavko. Če ne bo prišlo do sporazuma z vlado, izvrše strokovne organizacije to grožnjo.

Nova postaja na progi Maribor-Špilje. Železniški minister je ugodil prošnjam občin severno od Maribora in odobril ustanovitev novega postajališča Cirknica med postajama Pesnica-St. Ilj.

Nova opera. Znameniti slovenski skladatelj frančiškan Hugolin Sattner je komponiral opero »Tajdo«, ki se je uprizorila prvič 13. t. m. To je prva velika slovenska opera ter je znamenito delo. Slovenci smo lahko ponosni na svojega umetnika-skladatelja.

Švedski kralj, ki se mudi sedaj v Rimu, je obolel na španski bolezn (gripi).

Mussolinijevi fašisti hočejo menda spraviti Slovence in Hrvate, ki so po nesreči padli pod Italijo žive s sveta. Vzeli so jim že vse pravice, sedaj jim še odvzemajo slovenski in hrvaški tisk. Edino besedo, ki jo imajo za Slovence in Hrvate je: svinjski pastirji. — Samo da ne bodo ti »svinjski pastirji« enkrat naklestili te italijanske »umetnike«.

Kralj Alfonz je zbolel na gripi, tako poročajo iz Madrida (Španija). Bolezni se je priključila še pljučnica.

Smrtna nesreča. V trboveljskem rudniku se je smrtno ponesrečil rudar Jurij Erjavec. Zasulo ga je, a so ga odkopali le s težavo, vendar je bilo prepozno. Bil je že mrtev.

V Avstriji narašča število brezposelnih. Sedaj jih je že 223.483. In sicer na deželi jih je 128.435, na Dunaju pa 95.048.

Trgovina z dekleti na Madžarskem. Madžarska je že od nekdaj znana kot eno najvažnejših središč trgovine z dekleti. V zadnjem času je bila zopet odkrita v tem pogledu značilna afera, ki zavzema vedno večje dimenzije in ki meče čudno luč na socialne razmere v tej naši sosedni državi.

Raznoterosti.

Opica-detektiv. Angleški in ameriški listi se bavijo s čudnim kriminalnim slučajem, čegar posameznosti spominjajo na fantastično filmsko dramo. Življenje se je pokazalo tu iznajdljivim nego avtorji najneverjetnejših filmskih libretov. Stvar, za katero tu gre, se je dogodila v bližini Madrasa v Indiji. Trije junaki dejanja so: opica, lastnik cirkusa Šangharin in mož po imenu Manikam. Opica je bila Šangharinova; žival, nenavadno krotek in inteligenten šimpanz, je bila zelo vdana svojemu gospodarju, ki jo je bil mlado vjel, zdresiral in potem z njo nastopal v nekem velikem varleteju. Šangharin se je pozneje osamosvojil in ustanovil je potovalni cirkus ter dajal predstave po mestih in vaseh madraškega okraja. Manikam, ki je prej delal v neki tovarni, je bil pred leti zaprt pod sumnjo, da je umoril nekega fakirja puščavnika, ki je živel v votlini od milodarov in ki so ga Indijci častili kot svetnika. Ker pa se njegova krivda ni dala popolnoma dokazati, je bil obsojen samo na pet let ječe. To kazen je mož nedavno prestal in zopet svoboden se je podal v Penukondo. Tu pa se križajo pota usode Šangharinove z Manikamovo. Le-ta je slišal, da je Šangharin v Penukondi s svojim cirkusom zaslužil veliko denarja in da se namerava preseliti v Madras. Zvedel je tudi za dan njegovega odhoda. Pa si je najel dva pomagala in z njima je v samotnem gozdu napadel Šangharina, zahtevajoč od njega denar. Šangharin se je skušal braniti s samokresom, ki so ga pozneje tudi našli na licu mesta. Manikam pa mu je izbil revolver iz roke, nakar je lopovska trojica moža pobila in ga prav po živinsko zaklala. Pobravlši še z voza, kar se jim je zdelo vredno, so morilci svojo žrtev zagreblji v gozdu. Pri tem so pa pozabili, da je ves njihov zločin imel očividca. V cirkusnem vozu je namreč čepela Šangharinova opica, ki je v trenutku napada najbrž zbežala na drevo in od tam videla vse, kar se je zgodilo. Verjetno je, da je pozneje eden morilcev opico, ki je skakala po drevju, tudi zapazil in nanjo streljal z revolverjem, ker je imela malo rano od krogle, ki jo je pa samo oplazila. Pametna opica je potem našla pot k bližnjemu obljudenemu mestecu, ki ga je bil Šangharin pred kratkim obiskal s svojim cirkusom. Tu je šimpanz žalostno javkajoč skakal sem ter tja po trgu. Naravno, da je vse mesto drvelo skupaj, vsak je hotel videti to čudno opico, oblečeno v pisano uniformo, ki se je naenkrat pojavila med ljudmi in ki je bila videti kakor vsa iz sebe. Tudi dva policista sta bila med množico. Ko ju je opica zagledala, je zgrabila enega za rokav in ga skušala vleči s seboj v neko gotovo smer. Naposled sta stražnika razumela, kaj žival hoče, in sta ji sledila. Peljala ju je naravnost v gozd na mesto, kjer se je zgodil umor.

Fašistična pipa. V tistih časih, ko je Mussolini še pušil in se mu nemara še ni niti sanjalo, da bo nekoč korakal proti Rimu, mu je kipar Trubeckoj podaril v znak prijateljstva pipo, ki jo je sam izrezljal. Mussolini se mu je zahvalil in je pipo sprejel. Pred kratkim je bil v Milanu osnovan pomožni komite za vojne invalide. In ta je sklenil na seji, da bo dal napraviti več milijonov pip po vzorcu one, ki jo je Trubeckoj podaril Mussoliniju. Te pipe bo potem prodajal v korist laškim vojnim invalidom. Najzanimivejše na stvari pa je, da se bo dobrodelna pipa imenovala »fašistična« pipa, čeprav je ruskega izvora. Vidi se, da tudi fašisti niso dosledni... kadar jim nese!

Kitajski general Feng — Madžar! Madžarski sodnik dr. Fengya v Košičah je pred kratkim zapazil v ilustriranem listu sliko krščanskega kitajskega generala

Fenga in spoznal v njem svojega brata, ki se je pred leti izselil iz Madžarske. Brat se je najprej izselil v Ameriko, kjer je vstopil v vojsko in postal kapetan. Potem je odšel na Kitajsko in stopil v tamošnjo armado. Napredoval je zelo hitro, ker je poročil hčer kitajskega princa. Sodnik si je kasneje ogledal tudi originalne slike Fengove in prišel do zaključka, da je res njegov brat, ki je spremenil svoje madžarsko ime Fengya v Feng. Sedaj skuša sodnik diplomatskim potom priti v stike s svojim bratom na Kitajskem.

Hudičevo dekle. Nedavno je zbudilo v okultističnih krogih v Berlinu veliko pozornost rumunsko kmetisko dekle Eleonora Zugun, ki jo je uvedla grofica Zoe Vasilko-Serecka z Dunaja. Na koži dekleta se kažejo praske in celo slinasti sluz, ki baje nastaneta sama od sebe. Ta pojav pripisujeta dekle in grofica tajinstveni sili, hudiču. Spiritistične družbe so poklicale na pomoč odlične znanstvenike, ki si stvar ne morejo razložiti. Praske in sluz sta namreč nastala v njihovi prisotnosti, ne da bi deklica k temu kakorkoli pripomogla ali da bi ji kdo pri tem pomagal. Grofica je prišla s Zugunovo tudi v Monakovo in je fenomen tudi tam zbudil veliko pozornost. Vsi pravijo, da gre za veliko zagonetko, ki si je ne morejo razložiti. Znani zdravnik za živčne bolezni dr. Rosenbusch iz Monakovega je opazoval grofico in dekle na treh spiritističnih sejah, ki so se deloma vršile celo v njegovem stanovanju. Prišel je do prepričanja, da stvar nikakor ne more biti zagonetna, ampak gre pri celi stvari za spretno sleparijo. To svoje mnenje je zdravnik izrazil tudi v »Berliner Tagblattu«. Grofica Vasilko-Serecka se je seveda čutila užaljeno in je z Dunaja naperila proti dr. Rosenbuschu tožbo zaradi obrekovanja. S tožbo se bo sedaj imelo baviti monakovsko sodišče. Pri dokaznem postopanju bodo predloženi filmski posnetki, ki jih je pred kratkim napravil zdravnik na spiritističnih sejah s Zugunovo. Zdravnik namerava nastopiti dokaz resnice za svoje trditve s svojimi zapisniki in izpovedi prič. V spiritističnih krogih se sedaj mnogo govori o tej aferi.

Ubil je zdravnika, ker mu ni mogel rešiti sinčka pred smrtjo. Dr. Caspar Pendola je bil še mlad, a čislani zdravnik v Brooklynu (Newyork). Zadnjič ga je telefoniral poklical k sebi neki laški delavec, Caruso po imenu, kateremu je obolel njegov šestletni sinček. Zdravnik je nemudoma odšel na delavčevo stanovanje in bolnika preiskal. Otrok je imel davico in zdravnik je izjavil, da je bolezen zelo opasna in da ne more ničesar ukreniti. Oče ga je prosil in rotil, naj mu reši sina. Pendola je malčku vbrizgal neko cepivo pod kožo in je obljubil, da ga bo naslednji dan zopet obiskal. Kakor je obljubil, je tudi v resnici prišel. Toda jedva je vstopil skozi vrata, že je Caruso planil nanj, ga zgrabil za goltanec in zakričal: »Zastrupili ste mi otroka! Čakajte, to vas bo še drago veljalo!« Zdravnik je takoj razumel, kam oče meri. Otrok je umrl, kar je Pendola že prejšnji dan dovolj jasno namignil. Videč, da je stvar opasna, je doktor hotel pobegniti. Ali bilo je že prepozno. Caruso je bil potegnil iz žepa dolg, oster nož in ga z vso silo zapičil nesrečnemu zdravniku v vrat. Prerezal mu je glavno žilo in Pendola je nekaj hipov nato izdihnil. Na policiji je Caruso hladnokrvno priznal svoj zločin. »Ubil sem ga zato, ker je zaslužil smrt. Zastrupil mi je otroka.«

Izdaja Udruženje vojnih invalidov.

Odgovorni urednik: Stanko Tomc.

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Zanjo odgovarja: France Štrukelj.

Vzajemna pomoč

posojilna in gospodarska zadruza

r. z. z. o. z.

v Ljubljani, Šentpeterska vojašnica

sprejema hranilne vloge, daje posojila
v gospodarske svrhe vojnim žrtvam.

Priporoča svojo novootvorjeno krojaško delavnico za izdelavo vseh krojev po najnovejših modah. Invalidi, vdove in sirote dobe primeren popust. Sprejema tudi popravila oblek, izdelavo konfekcije in vsa druga krojaška dela.

Krojaška delavnica

„Vzajemne pomoči v Ljubljani“

izdeluje obleke po najnovejših modah po zelo nizki ceni. Vojne žrtve imajo primeren popust. Prevzema tudi naročila za uniforme, damske plašče in razna konfekcijska dela.